

Risale-i Nur'un Risale İle İzahı

Konusal Bir İzah Denemesi: Dördüncü Mesele Örneği

Said Yargıcı

Doç. Dr., Harran Üniversitesi

Giriş

Risale-i Nurlarda ele alınan konular; iman, haşir, ibadet, ahlak olmak üzere dört ana noktada toplanabilir. Her üç husustaki mevzular, tek bir eserde yer almamıştır. Aynı konunun farklı yönlerinin bir çok eserde bulunduğu görülmektedir. Bu yüzden Risale-i Nur okumaları ve çalışmaları yapılırken bu özelliğe dikkat edilmesi gerekir. Örneğin namaz konusu hakkında bir okuma yapılacaksa, 4.Söz, 9. Söz ve 21. Söz'ün birinci makamı mutlaka birlikte okunmalıdır. Çünkü bunlar namazla ilgili birbirini tamamlayıcı hususları ihtiva etmektedir. 4. Sözü okuduğumuzda, namazın niçin kılınması gerektiğini, her gün verilen 24 saatin, yirmi dört altın kıymetinde olduğunu, bunun bir saatini, 24 saati bize karşılıksız veren Zata ibadet için harcamamız gerektiğini anlarız. 9. Söz ise namazın beş vakte tahsis edilmesinin hikmetlerini anlatır. 21. Söz de, namaz konusunda gevşeklik göstermenin gerekçeleri üzerinde durulur, namazın kılınmasının zaruri olduğu akli ve mantiki delillerle anlatılır.

Muhabbet konusu, 24. Söz'ün, Beşinci Dal'ının Birinci Meyve'sinde iki sayfada çok veciz bir şekilde ele alınır. Ancak Allah'ın insanları sevmesinin tezahürlerini, insanın Allah'ı sevmesinin gerekçelerini, mahlukatı Allah hesabına sevmenin ne anlama geldiğini 32. Söz'den öğrenebilecektir. Allah için sevmenin ölçülerinin, dünyada ve ahirette faydalarının anlatıldığı bu bahis, sevgi konusuna çok önemli katkılar sağlamakta ve insanlara değişmez ölçüler vermektedir.

Yine şefkat mevzuunu da aynı şekilde düşünebiliriz. 26. Söz'ün Zeylinde

Risale-i Nur'un dört esasından birisinin şefkat olduğu ifade edilirken, şefkatin ne olduğu, nasıl kullanılması gerektiğini, sevgi, aşk ve şefkat arasındaki farkları anlamak için Sekizinci Mektup'un ince meselelerine kafa yormak gerekir.

Risale-i Nur'un dört esasından birisinin şefkat olduğu ifade edilirken, şefkatin ne olduğu, nasıl kullanılması gerektiğini, sevgi, aşk ve şefkat arasındaki farkları anlamak için Sekizinci Mektup'un ince meselelerine kafa yormak gerekir. Tesettür Risalesi olan 24. Mektup ise, şefkatin farklı boyutlarını izah etmekte, özellikle şefkatin suistimal edilmesinin nasıl olduğu, şefkati doğru bir şekilde kullanmanın nasıl gerçekleşeceği ifade edilmektedir. Bir anne-baba çocuklarının dünyalarını imar ederken ahiretlerine ihmal ediyorsa, bu şefkatin suistimal edilmesi anlamına gelir. Şefkatin asıl anlamı, bir kişinin, mesela çocuğunuzun ahiretini kurtarmak için her türlü fedakarlığı yapmaktır. Kastamonu Lahikası'nda Allah'ın şefkatinden daha fazla şefkat etmenin şefkat olmadığı konusu şefkat mevzuunu daha iyi anlamaya vesile olur. Lahikalarda gezinti yaptıkça şefkatin Risale-i Nur talebelerine insanlığa karşılıksız hizmet anlayışını öğrettiği görülecektir. Zaten bir insanın şefkatinin zirve noktası da, insanların imanlarını kurtarmak için hizmet etmektir. Peygamberler de bu yüksek şefkat ile hiçbir ücret istemeden ve beklemeden imana hizmet etmişlerdir.

İşte Risale-i Nur'da bahsettiğimiz gibi yüzlerce konular bulunmaktadır. Her konunun farklı eserlerde farklı boyutlarıyla izahlarının yapıldığı, Risale okuyucuları tarafından bilinen bir realitedir.

Konusal Bir İzah Denemesi: Dördüncü Mesele Örneği

Bu meyanda Gençlik Rehberi'ndeki 4. Mesele konumuzun anlaşılmasında örnek olacak bir özelliğe sahiptir. Bu yüzden bu konu üzerinde durmak, Risale-i Nur'un meselelerinin Risaleler ile izahına müşahhas bir örnek takdim etmek istiyoruz.

4. Mesele, İkinci Dünya Savaşı'nın başladığı yıllarda, 1946 senesinde telif edilmiştir. Said Nursi, savaş haberleriyle hiçbir şekilde ilgilenmemektedir. Bu durum talebelerinin dikkatini çeker ve ona sorarlar:

“Küre-i arzı herc ü merce getiren ve İslâm mukadderatıyla alâkadar olan bu dehşetli Harb-i Umumiden elli gündür (şimdi yedi seneden geçti aynı hâl) hiç sormuyorsun ve merak etmiyorsun. Halbuki bir kısım mütedeyyin ve âlim insanlar, cemaati ve camii bırakıp radyo dinlemeye koşuyorlar. Acaba bundan daha büyük bir hadise mi var? Veya onunla meşgul olmanın zararı mı var?”

Nursi, Bu soruya şöyle cevap verir:

“Ömür sermayesi pek azdır; lüzumlu işler pek çoktur. Birbiri içinde mütedâhil dâireler gibi, her insanın kalb ve mide dairesinden ve ceset ve hane dairesinden, mahalle ve şehir dairesinden ve vatan ve memleket dairesinden ve küre-i arz ve nev-i beşer dairesinden tut, tâ zihayat ve dünya dairesine kadar, birbiri içinde daireler var. Her bir dairede, her bir insanın bir nevi vazifesi bulunabilir. Fakat en küçük dairede en büyük ve ehemmiyetli ve daimi vazife var. Ve en büyük dairede en küçük ve muvakkat ara sıra vazife bulunabilir. Bu kıyasla, küçüklük ve büyüklük makûsen mütenasip vazifeler bulunabilir.

Fakat büyük dairenin câzibedarlığı cihetiyle küçük dairedeki lüzumlu ve ehemmiyetli hizmeti bıraktırıp lüzumsuz, mâlâyani ve âfâki işlerle meşgul eder. Sermaye-i hayatını boş yerde imha eder. O kıymettar ömrünü kıymetsiz şeylerde öldürür. Ve bazen bu harp boğuşmalarını merakla takip eden, bir tarafa kalben taraftar olur. Onun zulümlerini hoş görür, zulmüne şerik olur.”¹

Burada dikkat çekilen büyük dairenin câzibedarlığı, küçük dairedeki lü-

zumlu ve ehemmiyetli hizmet, lüzumsuz mâlâyânî, âfâkî işler, harp boğuşmalarını merakla takip etmenin zararları gibi hususlar, kısmen kapalı olan ve izah edilmesi gereken konulardır. Nursi, bu gibi kapalı konuları, diğer eserlerinde şerh ve izah etmektedir.

Buradaki ifadeler, gayet veziz, sadece burasını okuyanlara da önemli mesajlar veren dikkatle seçilmiş ifadelerdir. Ancak Said Nursi'nin bazı talebelerinin merak ettiği ve cevap almak istediği bazı hususlar da bulunmaktadır. Kastamonu Lahikası'ndaki, "Bize verdiğiniz cevapta diyorsunuz: Siyasi geniş daireleri merakla takip eden, küçük daireler içindeki vazifelerinde zarar eder. Bunun izahını istiyoruz." sorusu 4. Mesele'nin izahını isteyen bir sorudur.

Said Nursi, cevapta şöyle demektedir:

"Evet, bu zamanda merakla radyo vasıtasıyla ciddi alâkadarâne küre-i arz-daki boğuşmalara merak edip bakanlar, dikkat edenler, maddî ve manevî pek çok zararları vardır. **Ya aklını dağıtır, mânevî bir divane olur; ya kalbini dağıtır, manevî bir dinsiz olur; ya fikrini dağıtır, mânevî bir ecnebî olur.**

Evet, ben kendim gördüm: Lüzumsuz bir merakla mütedeyyin iken âmi bir adam, beride ilme mensubiyeti varken, eskiden beri İslâm düşmanı olan bir kâfirin mağlûbiyetiyle ağlamak derecesinde bir mahzuniyet ve Âl-i Beyt'ten seyyidler cemaatinin bir kâfire karşı mağlûbiyetinden mesruriyetini gördüm. **Böyle âmi bir adamın alâkası, bir geniş daire-i siyaset hâtırı için böyle kâfir bir düşmanı, mücahit bir seyyide tercih etmek, acaba divaneliğin ve aklı dağıtmaklığın en acip bir misali değil midir?"**

Bu ifadelerde vurgulanan en önemli husus, merakla geniş siyaset dairelerini takip edenlerin, aklını, kalbini ve fikrini dağıtması, manevî bir divane, manevî bir dinsiz ve manevî ecnebî olmasıdır. Buna göre lüzumsuz haberleri büyük bir merak ile takip eden bir insan, seyrettiklerinden, dinlediklerinden ve okuduklarından etkilenecek kafir düşmanı, seyyidler cemaatine tercih edecek bir yanlışlığa düşer.

Said Nursi şöyle devam eder:

"Evet, haricî siyaset memurları ve erkân-ı harpler ve kumandanlara bir derece vazifeye münasebeti bulunan siyasetin geniş dairelerine ait mesâilî, basit fikirli ve idâre-i ruhiye ve diniyesine ve şahsiyesine ve beytiyesine ve karyesine ait lüzumlu vazifesini geri bıraktırmakla onları meraklandırıp **ruhlarını serseri, akıllarını geveze ve kalblerini de hakaik-i imaniye ve İslâmiyeye ait zevklerini, şevklerini kırıp havalandırmak ve o kalbleri serseri etmek ve mânen öldürmekle dinsizliğe yer ihzar etmek tarzında, kemâl-i merakla, onlara göre mâlâyânî ve lüzumsuz mesâil-i siyasiyeyi radyoyla ders verip dinlettirmek, hayat-ı içtimaiye-i İslâmiyeye öyle bir zarardır ki, ileride vereceği neticeleri düşündükçe tüyler ürperir."**

Said Nursi'ye göre, devleti yönetenleri ve askerleri ilgilendiren konularla bu konularla alakası olmayanların ilgilenmesi ruh, din, fert, ev ve bulunduğumuz şehirle ilgili önemli işleri ihmal etmemize sebep olur. Bu ihmal, beraberinde bir çok olumsuzlukları getirecektir. Lüzumsuz merakımız, ruhları ve kalpleri serseri, akılları geveze yapmaktadır. Akılların geveze olması, aklın istikametini kaybetmesi, faydasız, lüzumsuz şeylerle meşgul olması demektir. Böyle bir akıl, insan için neyin daha lüzumlu ve faydalı olduğunu lüzumsuz ve faydasız olandan ayırt edemez hale gelmiş demektir. Ruh ve kalbin serseri olması da, gerçek haz veren, ibadet, zikir, tefekkür gibi hususların terk edilip başka şeylerle meşgul olduğunu göstermektedir. Ruh ibadetle, kalpler de Allah'ı zikretmekle

Said Nursi'ye göre, devleti yönetenleri ve askerleri ilgilendiren konularla bu konularla alakası olmayanların ilgilenmesi ruh, din, fert, ev ve bulunduğumuz şehirle ilgili önemli işleri ihmal etmemize sebep olur.

Hem Risale-i
Nur'un has
talebeleri,
bâki elmaslar
hükümünde
olan hakaik-i
imaniyenin
vazifesi içinde
iken zalimlerin
satranç
oyunlarına
bakmakla vazife-i
kudsiyelerine
fütur vermemek
ve fikirlerini
onlarla
bulaştırmamak
gerektir.

tatmin olurlar. Başka şeyler, onların susuzluğunu ve açlığını gideremez. Sadece gidermiş gibi gözükür.

Nursi, sonra cümlelerine şöyle devam eder:

“Evet, her bir adam vataniyle, milletle, hükümetle alâkadardır. Fakat bu alâkadarlık, muvakkat cereyanlara kapılıp millet ve vatani ve hükümetin menfaatini bazı şahısların muvakkat siyasetlerine tâbi etmek, belki aynı telâkki etmek çok yanlış olmakla beraber; o vatanperverlik, milletperverlik hissinden ve vazifesinden herkese düşen vazife bir ise, kendi kalb ve ruhundan idare-i şahsiye ve beytiye ve diniye, ve hâkeza, çok dairelerden hakikî vazifedar olduğu hizmet ve alâka ve merak on, yirmi, belki yüzdür. **Bu ciddî ve lüzumlu bu kadar alâkaların zararına olarak, o bir tek lüzumsuz ve ona göre mâlâyânî olan siyaset cereyanlarına feda etmek divanelik değil de nedir?**”²

Buna göre insan, merakını ve ilgisini, hiç görevi olmadığı, ya da yüzde bir görevi bulunduğu bir hususla yüzde yüz görevi varmış gibi ilgilenmesi; insanın yüzde yüz görevi olan, kalbini, şahsını, ailesini idare etmekle, dini öğrenip hayatını yansıtmakla ilgili görevlerini ihmal etmeye sebep olmaktadır. Bu da en lüzumlu işleri, lüzumsuz ve **mâlâyânî olan siyaset cereyanlarına feda etmek anlamına gelir. Bunu da akıllılıkla izah etmek imkansızdır.**

Yine aynı 4. Mesele'nin isim verilmeden Kastamonu Lahikası'nda bir kez daha şerh edildiği görülmektedir. “Gayet ehemmiyetlidir” başlığı ile sunulan izahta şöyle denmektedir.

“Bugünlerde, gayet sadık ve dikkatli bir kardeşimizin ihtiyatsızlığından küçük bir tokat yemesi münasebetiyle, hem bu dört ay müddetçe, binler adam kadar alâkadar olduğum halde ahval-i âlemden, siyaset ve harpten kat'iyen bir haber almayıp ve istemeyip ve merak etmez bir tarzda bulunmamdan, Feyzi ve Emin gibi has kardeşlerimin hayretleri ve istifsarları sebebiyle bir hakikatten, çok defa beyan ettiği gibi yine bir parça ondan bahsetmek lüzum oldu. Şöyle ki:

Hakaik-i imaniye, her eyden evvel bu zamanda en birinci maksat olmak ve sair şeyler ikinci, üçüncü, dördüncü derecede kalmak ve Risale-i Nur'la onlara hizmet etmek en birinci vazife ve medâr-ı merak ve maksud-u bizzat olmak lazım iken, şimdiki hâl-i âlem hayat-ı dünyeviyeyi, hususan hayat-ı içtimaiyeyi ve bilhassa hayat-ı siyasiyeyi ve bilhassa medeniyetin sefahet ve dalâletine ceza olarak gelen gadab-ı ilâhinin bir cilvesi olan Harb-i Umumînin tarafgirâne, damarları ve âsablari tehyiç edip bâtın-ı kalbe kadar, hatta hakaik-i imaniyenin elmasları derecesine o zararlı, fânî arzuları yerleştirecek derecesinde bu meş'um asır öyle şırınga etmiş ve ediyor ve öyle aşlamış ve aşıyor ki, Risale-i Nur dairesi haricinde bulunan ulemalar, belki de veliler o siyasi ve içtimai hayatın rabitaları sebebiyle, hakaik-i imaniyenin hükmünü ikinci, üçüncü derecede bırakıp, o cereyanların hükmüne tabi olarak, hemfikri olan münafıkları sever. Kendine muhalif olan ehl-i hakikati, belki ehl-i velayeti tenkit ve adâvet eder, hatta hissiyat-ı diniyeyi o cereyanlara tabi yaparlar. İşte bu asrın bu acip tehlikesine karşı, Risale-i Nur'un hizmet ve meşgalesi, şimdiki siyaseti ve cereyanlarını o derece nazarımdan ıskat etmiş ki, bu Harb-i Umumiyyi bu dört ayda merak etmedim, sormadım.

Hem Risale-i Nur'un has talebeleri, bâki elmaslar hükümünde olan hakaik-i imaniyenin vazifesi içinde iken zalimlerin satranç oyunlarına bakmakla vazife-i kudsiyelerine fütur vermemek ve fikirlerini onlarla bulaştırmamak gerektir.

Cenab-ı Hak, bize, nur ve nuranî vazifeyi vermiş, onlara da zulümlü zulümatlı oyunları vermiş. Onlar bizden istiğna edip yardım etmedikleri ve elimizdeki kudsi nurlara müşteri olmadıkları halde, biz onların karanlıklı oyunlarına vazifemizin zararına bakmaya tenezzül etmek hatadır. Bize ve merakımıza, dairemiz içindeki ezvak-ı maneviye ve envar-ı imaniye kâfi ve vâfidir.”³

Said Nursi, Emirdağ Lahikası’nda da, Meyve Risalesi’ndeki konuları tekrar gündeme getirir. Ancak buradaki izahı, merak duygusunun yanlış kullanılmasıyla ilgilidir:

“Meyvenin o dördüncü meselesinde denilmiş ki: “Dünya siyasetine karışmadığımızın sebebi: O geniş ve büyük dairede vazife az ve küçük olmakla beraber, cazibedarlık cihetiyle meraklıları kendiyile meşgul eder, hakiki ve büyük vazifelerini onlara unutturur veya noksan bırakır. Hem her halde bir tarafgirlik meylini verir, zalimlerin zulümlerini hoş görür, şerik olur” meâlinde orada denilmiştir.

Şimdi ben de derim ki: Merak yüzünden ve afaki hadisatın verdiği sarhoşane gafletten zevk alan biçareler! Eğer “İnsanın fitratındaki merak, insaniyet damarıyla sizin, farz ve lâzım vazifeniz zararına o hadise, o geniş boğuşmalara sevk ediyor. Bu da bir ihtiyac-ı manevîdir, fitrîdir” dersiniz, ben de derim:

Kat’iyen biliniz ki, insanın, çok mu’cizâtli hilkatine merak etmeyip, dikkat etmeyerek iki başlı veya üç ayaklı bir insan görse kemâl-i merakla temâşasına daldığı gibi; aynen bu asırda, nev-i beşerin muvakkat ve fânî, tahripçi geniş hâdiseleri ve zemin yüzünde yüz bin millet ve insan nev’i gibi çok hâdisât-ı acibeye mazhar o milletlerden, her baharda yalnız bir tek arı milletine ve üzüm tâifesine baksan, bu nev-i beşerdeki hâdisâtın yüz defa daha mücib-i merak ve rûhânî, mânevî zevklere medar hâdiseler var. Bu hakikî zevklere ehemmiyet vermeyip beşerin zararlı, şerli, ârizî hâdiselerine bu kadar merak ve zevkle bağlanmak; dünyada ebedî kalmak ve o hâdiseler dâimî olmak ve herkese o hâdiseden bir menfaat veya zarar gelmek ve o hâdiseye sebebiyet verenlerin hakikî fâil ve mücid olmak şartıyla olabilir. Halbuki, havanın fırtınaları gibi geçici hallerdir. Sebebiyet verenlerin tesirleri pek cüz’î... Ondaki zarar ve menfaati, o vaziyet şarktan, Bahr-i Muhî’ten sana göndermez. Senden sana daha yakın ve senin kalbin Onun tasarrufunda ve senin cismin Onun tedbir ve icadında olan bir Zât-ı Akdesin rubûbiyetini ve hikmetini nazara almayıp, tâ dünyanın nihâyetinden zarar ve menfaati beklemek ne derece divânelik olduğu târif edilmez.”

Görüldüğü gibi Said Nursi, insanda var olan merak duygusunu nasıl kullanmamız gerektiğini anlatmaktadır. İnsanın iradesini kullanıp kendisini adeta sarhoş hale getiren geniş dairelerdeki siyasi hadiseleri merakla takip etmeyi bir kenara bırakmalıdır. Onun yerine, merakını, örneği verilen üzüm ve diğer varlıkların yaratılış hikmetlerini öğrenmek için kullanmalıdır. Geçici hadiseleri merakla takip etmek insana geçici bir zevk verebilir. Fakat bunun insana faydası değil, zararı vardır. Çünkü insanı esas yaratılış görevlerini düşünmekten ve yapmaktan alıkoymaktadır. Halbuki varlıkların yaratılmasındaki hikmetleri düşünmekte hem insana ibadet sevabı vardır. Hem de o tefekkürde ve onun sağladığı kuvvetli, tahkiki imanda sonsuz ve gerçek bir lezzet vardır.

Said Nursi,
insanda var olan
merak duygusunu
nasıl kullanmamız
gerektiğini
anlatmaktadır.
İnsanın iradesini
kullanıp kendisini
adeta sarhoş hale
getiren geniş
dairelerdeki
siyasi hadiseleri
merakla takip
etmeyi bir kenara
bırakmalıdır.

3. Nursi, Said, Kastamonu Lahikası, Sinan Matbaası, İSitanbul, 1960, s.80-81.

*Said Nursi,
sözün burasında
siyasetçinin
genellikle tam
müttaki dindar
olamayacağına,
tam dindar
müttaki olanların
da siyasetçi
olamayacağına
vurgu yapar.*

Said Nursi, yazısının devamında, iman ve hakikat noktasında bu çeşit geçici hadiseleri merak etmenin büyük zararları olduğunu şöyle dile getirir:

“Hem imân ve hakikat noktasında, bu çeşit merakların büyük zararları var. Çünkü gaflet verecek ve dünyaya boğduracak ve hakikî vazife-i insâniyeti ve âhireti unutturacak olan en geniş dâire ise siyâset dâiresidir. Hususan böyle umûmî ve mücâdele sûretindeki hâdiseler, kalbi de boğuyor. Güneş gibi bir imân lâzım ki, her şeyde, her vaziyette, her bir harekette kader-i İllâhî ve kudret-i Rabbâniyenin izini, eserini görsün, ta o zulm-ü zulmette kalb boğulmasın, imân sönmesin; akıl, tabiat ve tesadüfe saplanmasın.”

Nursi’ye göre, geniş siyaset daireleri, gaflet verecek, insanı dünyaya boğduracak, insanın gerçek vazifesi olan kulluk görevini ve ahireti unutturacak bir özelliği sahiptir. Bir insanın bu tür hadiselerle bakarken kalbinin boğulmaması ve gaflete düşmemesi için, her şeyde ilahi kaderin ve Rabbanî kudretin izini, eserini görecek güneş gibi imana sahip olması gerekir. O zaman iman sönmez, akıl tabiat ve tesadüfe saplanmaz.

Said Nursi, sözün burasında siyasetçinin genellikle tam müttaki dindar olmayacağına, tam dindar müttaki olanların da siyasetçi olmayacağına vurgu yapar ve şöyle der:

“Hatta ehl-i hakikat, hakikat ve mârifetullahı bulmak için, kesret dâirelerini unutmaya çalışıyorlar - tâ kalb dağılmasın ve lüzumlu ve kıymetli şeye sarf etmek lâzım gelen merakı, zevki, şevki, lüzumsuz fânî şeylerde telef olmasın. Hatta bu ehemmiyetli sırdandır ki, din düsturlarının bir hâdimi olmak cihetinde güneş gibi imânlar taşıyan bir kısım Sahâbeler ve onlara benzeyen mücâhidinden, Selef-i Sâlihinden başka, siyâsetçi, ekserce tam müttakî dindar olamaz. Tam ve hakikî dindar, müttakî olanlar, siyâsetçi olmazlar. Yani, maksad-ı aslî siyâsetini yapanlarda din, ikinci derecede kalır, tebeî hükmüne geçer. Hakikî dindar ise, “Bütün kâinatın en büyük gâyesi ubûdiyet-i insâniyedir” diye, siyâsete, aşk-ı merak ile değil, ikinci üçüncü mertebede onu dine ve hakikate âlet etmeye - eğer mümkünse - çalışabilir. Yoksa, bâkî elmasları kırılacak âdî şişelere âlet yapar.”

Nursi, siyasetle ilgilenen müminlerin merak aşkıyla değil, siyasetle ikinci, üçüncü derecede ilgilenmekle ancak siyaseti dine ve hakikate âlet etmeye çalışabileceğini bildirmektedir. Siyaset bir amaç değil, bir araçtır. Siyaseti amaç haline getirmek, hizmete değil, hezimete sebep olur. Baki elmasları, kırılacak adı şişelere âlet yapmak, büyük bir hezimet ve kayıptan başka bir şey değildir.

Bediüzzaman, geniş siyaset dairesindeki hadiselerin insanı nasıl sarhoş hale getirdiğini de şöyle izah etmektedir:

“Nasıl ki sarhoşluk, hakikî vazifelerden gelen elemeleri ve ihtiyaçları sarhoşlukla muvakkaten unutturduğu cihetle menhus ve kısa bir zevk verir; öyle de, böyle fânî boğuşmaları ve hâdiseleri merakla takip etmek bir nevî sarhoşluktur ki, hakikî vazifelerden gelen ihtiyâcât ve yapmamaktan gelen teellümâtı muvakkaten unutturduğu için menhus bir zevk verir. Veya tehlikeli bir ye’s’e düşüp “Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyiniz” (Zümer Sûresi: 53) âyetindeki emr-i İllâhiye muhâlefet eder, tokada müstehak olur. Veya “Zulmedenlere en küçük bir meyil göstermeyin; yoksa Cehennem ateşi size de dokunur” (Hûd Sûresi: 113) olan şiddetli tehdid-i İllâhî tokadına mazhar olur, zâlimlerin zu-

lümlerine hasbî olarak mânen iştirak eder, bi'l-istihkak cezasını da dünyada, âhirette çeker.”⁴

Görüldüğü gibi insanın lüzumsuz, mâlâyanî şeylerle meşgul olması, onu sarhoş etmekte, ibadet görevini yapmamaktan doğan elemi, acıyı, ızdırabı geçici olarak unutturmaktadır. Burada insana gerçek görevi olan ibadeti unutturan her şeyin aynı kategoriye gireceğini söyleyebiliriz. Bu bir gün haberler olur, bir gün savaş olur, bir gün bilgisayar oyunu olur, bir gün başka film ve dizi film olur. Bu yüzden, insan kendisini neyin manevi bir sarhoş yaparak asıl görevini yapmasına mani olduğunu iyi düşünmelidir.

Özet

Dördüncü Mesele, Risale-i Nur'da doğrudan doğruya üç farklı yerde oldukça doyurucu bir şekilde izah edilmiştir. Konu, bu izahlarla birlikte okunduğu zaman, bir anlam bütünlüğü kazanmakta ve insana verdiği mesaj daha da netleşmektedir. Bu yüzden Risale-i Nur'un şerh ve izahı yapılırken, mutlaka risale-i nurun diğer yerlerindeki ilgili yerler tespit edilmeli ve ona göre bir düzenleme yapılmalıdır. Yoksa, çoğu zaman bu bağlantılardan habersiz yapılan yorumların, gerçekle pek bir bağlantısı olmamakta ve bir çok yanlış anlaşılmalara da sebep olabilmektedir. Bu yüzden Risale-i Nur'un kelime kelime izahından çok, bu tarzla anlaşılabilir, konusal izahlarının yapılmasının yerinde olacağını düşünüyoruz.

Anahtar Kelimeler

Risale-i Nur, sevgi, şefkat, konusal izah, şerh, dördüncü mesele, manevi sarhoşluk, siyaset.

Abstract

The Fourth Matter has been directly explained in Risale-i Nur in three different places in a satisfying manner. When the subject being read with these explanations gains cohesion and the message conveyed becomes clearer. Therefore while interpreting and explaining Risale-i Nur, the other related texts from Risale-i Nur should be specified and then any arrangement should be made. Otherwise any interpretation made without considering all of the related texts will become irrelevant to the reality and may cause much misunderstanding. Therefore we think that such thematic explanations would be much more appropriate than the word for word explanations of Risale-i Nur.

Key Words

Risale-i Nur, love, mercy, thematic explanation, interpretation, fourth matter, spiritual drunkenness, politics